

УДК 340;341

Н.В. Романова,
аспірантка Таврійського національного університету
імені В.І. Вернадського

ГЕНДЕРНО-ПРАВОВА ЕКСПЕРТИЗА ЯК СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Анотація. У статті проаналізовано поняття правової експертизи як загальноправового механізму, що сприяє дотриманню базових принципів права — гуманність, верховенство права, справедливість, законність тощо. Це юридична підстава реалізації та охорони прав людини, зокрема, шляхом прийняття нормативно-правового акта, що в свою чергу створює відповідні права та обов'язки. Такий вид експертизи включає законодавчо закріплену гендерно-правову експертизу актів законодавства та проектів нормативно-правових актів, яка є одним із юридичних механізмів забезпечення досягнення гендерної рівності, розширення прав та можливостей жінок і дівчат.

Досліджено порядок, строки та результати проведення такої експертизи, що відображаються у формі висновку, значення принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, а також методика проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та їх проектів. Наведено приклади проведених гендерно-правових експертиз, значущість яких полягає в створенні якісного законодавства загалом та приведенні його у відповідність до політичного напрямку держави.

Ключові слова: експертиза, правова експертиза, гендерно-правова експертиза, нормативно-правові акти, законопроекти, висновки гендерно-правової експертизи.

Актуальність дослідження. Основу правового врегулювання законодавства задля досягнення гендерної рівності, розширення прав та можливостей жінок і дівчат становлять механізми забезпечення гендерної рівності. Одним з таких механізмів є приведення нормативно-правових актів у відповідність до гендерної політики України, яка формується і контролюється державою. Така діяльність з удосконалення реалізується шляхом здійснення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів, що в свою чергу є складовою правової експертизи нормативно-правових актів.

Мета дослідження. Аналіз такого механізму забезпечення гендерної рівності задля досягнення гендерної рівності, розширення прав та можливостей жінок і дівчат як гендерно-правової експертизи, її доцільність, ефективність та практична значущість.

Виклад основного матеріалу. Найвищою соціальною цінністю в Україні є людина, забезпечення її прав гарантовано та забезпечується державою. Одним із основних прав людини є право на гендерну рівність, недопущення сегрегації суспільства за ознакою статі на основі релігії, стереотипів, гендерних установок у соціальній, економічній, побутовій сферах.

На міжнародному рівні зазначається, що **гендерна рівність** (*Gender equality*) існує тоді, коли жінки та чоловіки мають однаковий статус і рівні умови, ставлення та можливості для реалізації всього свого потенціалу, прав людини та для сприяння економічному, соціальному, культурному та політичному розвитку. Рівність не означає, що жінки та чоловіки стануть однаковими, а права, обов'язки та можливості жінок та чоловіків не будуть залежати від їх *статі* чи *гендеру*. Отже, гендерна рівність є рівноцінною оцінкою суспільством спільних і відмінних рис між жінками та чоловіками та різними ролями, які вони відіграють. Мова йде не про *однаковість* [1].

Деяким аспектам теми присвячені праці таких вчених, як Г.В. Рибікова, Ю.С. Шемшученка, О.Ф. Скакун, Ю.І. Кувітанова, Р.Р. Кулик, Л.С. Кобелянська, Г.К. Дмитрієва, О.М. Вовченко, Н.В. Лавриненко, Т.М. Мельник, Н.А. Шведова, В.П. Панов, В.Н. Денисов, М.О. Баймуратов, В.О. Іваненко, Н.В. Камінська, Н.М. Оніщенко, А.П. Мовчан, П.М. Рабінович, Т.М. Заворотченко, І.І. Лукашук, А.Л. Федорова, О.П. Руднева тощо.

Термін «експертиза» (франц. *Expertise*, від лат. *Expertus* — досвідчений) — означає розгляд, дослідження експертом якихось справ, питань, що потребують спеціальних знань [2]. Це поняття закріплене на законодавчому рівні в окремих нормативно-правових актах щодо певних видів експертиз, а також досліджене правовою доктриною.

На думку Г.В. Рибікової, експертиза — діяльність у формі аналізу, дослідження, оцінки, що здійснюється кваліфікованими особами, результатом якої є висновок, який відповідає

вимогам затверджених стандартів, норм, правил, що, в свою чергу, задовольняє інтереси суспільства та держави у прийнятті правильних та обґрунтованих рішень [3].

Ю.І. Кувітанова визначає, що експертизою є спеціальне дослідження незалежним експертом, людиною, яка має глибокі знання у відповідній галузі, поставлених перед нею питань стосовно визначеного предмету [4].

Досить точним є визначення Р.Р. Кулика, який під експертизою розуміє прикладне дослідження конкретного об'єкта з метою досягнення не власне наукового, а прикладного знання. На його думку вона має певний регламент, порядок проведення і застосування особливих, спеціалізованих методик, що зумовлюється специфікою предмета експертизи і сферою використання спеціальних знань. А також виділяє ознаки поняття експертизи, до них відносить: 1) проведення експертизи здійснюється тільки фахівцем, тобто експертом, який володіє певними (часто спеціальними) знаннями та має відповідну кваліфікацію, яка підтверджена документом встановленого зразка; 2) результатом проведення експертизи є надання висновку, який має бути об'єктивним та обґрунтованим. Тобто, спеціального документа, складеного експертом, в якому описується хід та надаються результати проведених досліджень; 3) якісне проведення експертизи можливе лише за умов існування відповідних нормативів, правил, зразків, еталонів тощо, з якими можна порівняти об'єкт експертизи. У разі відсутності такої зіставної бази може виконуватися тільки експертне оцінювання, але не експертиза, як така; 4) в проведенні експертизи і її результатах зацікавлена третя сторона (не експерт і не об'єкт експертизи),

тобто необхідна підстава, обґрунтування. Позаяк результати експертизи не мають самостійної цінності, а слугують основою для прийняття відповідних рішень. Тому вони мають бути зрозумілими замовнику експертизи як за формою, так і за змістом; 5) експертиза проводиться на основі інформації про об'єкт, яка може бути неповною або взагалі навмисно прихованою, тому в процесі її проведення часто відбувається пошук додаткових даних, виконується верифікація наявної інформації; 6) результати експертизи використовують для прийняття відповідних рішень, тому експерт повинен нести відповідальність за якість та корисність наданих висновків. Тобто повинен бути розроблений механізм зворотнього зв'язку, який забезпечує таку відповідальність і контролює рівень кваліфікації експерта; 7) незважаючи на різноманітність видів експертизи, всі вони користуються базовими загальнонауковими методами [5].

Для забезпечення гендерної рівності важливим є не тільки створення нових нормативно-правих актів, що регулюють питання гендеру, а й гендерно-правова експертиза вже існуючих задля запобігання колізій в праві, яка є складовою правової експертизи. В.Д. Юрчишин, зазначає, що *правова експертиза* є дослідженням, яке проводиться експертом на підставі рішення або за дорученням уповноважених на те осіб, або без такого, але через пряму вказівку нормативно-правового акта. Правова експертиза заснована на застосуванні спеціальних знань з метою використання її результатів у юридичній діяльності та полягає в наданні певного документа у вигляді висновку даної експертизи [6].

Серед ознак, які відображають специфіку правової експертизи нор-

мативно-правових актів Г.В. Рибікова виділяє наступні: 1) суб'єктами експертизи завжди виступають фахівці в галузі правознавства, які не були причетні до створення об'єкту правової експертизи; 2) особливість предмета експертизи — експертиза має встановити: чи належить проект нормативно-правового акта до компетенції правотворчого органу; його відповідність нормативно-правовим актам вищої юридичної сили та співвідношення з актами однакової юридичної сили однієї сфери законодавства; чи відповідає він правилам юридичної техніки й вимогам його структурної побудови; надати аналітико-методичні рекомендації стосовно вдосконалення проекту нормативно-правового акта й подальшої розробки проекту юридичного документа; 3) правову експертизу нормативно-правових актів слід розглядати як процесуальну діяльність щодо здійснення юридично значущих дій. Відповідно виникають правовідносини з приводу підготовки, проведення та складання висновку експертизи. Вони носять в більшій мірі адміністративно-правовий характер (направлення проекту закону на правову експертизу до державного органа). Як будь-яка процесуальна діяльність права експертиза починається лише за наявності певного юридичного факта. Це може бути нормативна вказівка щодо обов'язкового проведення експертизи певного виду нормативно-правового акта та прийняття рішення компетентним органом або стосовно необов'язкової правової експертизи достатньо лише рішення уповноваженої особи. В будь-якому випадку це рішення є юридичним актом, який створює права та обов'язки [7].

Правовими засадами проведення гендерно-правової експертизи є ст. 4 Закону України від 08.09.2005

№ 2866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 р. № 997 «Питання проведення гендерно-правової експертизи», якою затверджено Порядок проведення гендерно-правової експертизи та форми висновків, а також Наказ Міністерства юстиції України від 27 листопада 2018 р. № 3719/5, яким затверджено Методичні рекомендації з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» **гендерно-правова експертиза** — аналіз чинного законодавства, проектів нормативно-правових актів, результатом якого є надання висновку щодо їх відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [8].

На законодавчому рівні не визначено значення принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, однак зазначено зміст складових цього поняття. Так що, *рівні права жінок і чоловіків* це відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі, а *рівні можливості жінок і чоловіків* — рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків.

Гендерно-правова експертиза законодавства проводиться Мін'юстом щодо законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів. Висновки про результати гендерно-правової експертизи законодавства поділяються на висновок акта законодавства та проекту нормативно-правового акта [9].

У разі встановлення невідповідності акта законодавства принципу

забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків Мін'юст надсилає висновок з обґрунтованими зауваженнями органам, що прийняв такий акт. Копія такого висновку також надсилається Міністерству соціальної політики України та Кабінетові Міністрів України.

Розроблення проектів нормативно-правових актів здійснюється з обов'язковим урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Проекти нормативно-правових актів підлягають гендерно правовій експертизі. Висновок гендерно-правової експертизи є обов'язковою складовою пакета документів, що подаються разом з проектом нормативно-правового акта до розгляду.

Висновок про результати гендерно-правової експертизи законодавства протягом п'яти календарних днів після підписання уповноваженою особою (координатором) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків Мін'юсту оприлюднюється на офіційному веб-сайті Мін'юсту.

Міністерство соціальної політики України протягом 30 календарних днів з дати отримання висновку за результатами його розгляду визначає доцільність внесення змін та ініціює перед Кабінетом Міністрів України таке завдання відповідному центральному органу виконавчої влади відповідно до вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 (Офіційний вісник України, 2007 р., № 54, ст. 2180; 2011 р., № 88, ст. 3199). Про результати розгляду висновку Мінсоцполітики інформує Мін'юст та Кабінет Міністрів України.

Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів міністерств

та інших органів виконавчої влади, нормативно-правові акти яких підлягають державній реєстрації, здійснюється під час такої реєстрації структурними підрозділами апарату та територіальних органів Мін'юсту, відповідальними за проведення державної реєстрації нормативно-правових актів.

Результати гендерно-правової експертизи нормативно-правового акта, поданого на державну реєстрацію, зазначаються у висновку про державну реєстрацію нормативно-правового акта за формою згідно з додатком 2 до Порядку подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації, затвердженого наказом Мін'юсту від 12 квітня 2005 р. № 34/5 (в редакції наказу Мін'юсту від 15 травня 2013 р. № 883/5).

Гендерно-правова експертиза проектів нормативно-правових актів проводиться розробником проектів актів та Мін'юстом під час проведення правової експертизи.

Результати проведення *розробником* гендерно-правової експертизи проекту нормативно-правового акта відображаються у висновку за формою згідно з додатком 2 до Порядку проведення гендерно-правової експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 р. № 997.

Результати проведення *Мін'юстом* гендерно-правової експертизи проекту нормативно-правового акта відображаються у висновку Мін'юсту за результатами його правової експертизи, в якому зазначається інформація про наявність норм, які не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, та подаються пропозиції щодо необхідності

доопрацювання проекту нормативно-правового акта в разі їх виявлення або про відсутність таких норм.

До того ж, центральний орган виконавчої влади в галузі статистики забезпечує збирання, опрацювання, аналіз, поширення, збереження, захист та використання статистичних даних щодо показників становища жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства, а також щодо насильства за ознакою статі, які є репрезентативними та зіставними, згруповані за статтю і збираються на постійній основі. Такі дані є невід'ємною складовою державної статистичної звітності.

В процесі проведення гендерно-правової експертизи при детальному аналізі експертом з'ясовується чи є акт законодавства (проект нормативно-правового акта) в цілому або в окремій його частині: 1) **гендерно-нейтральним** (за змістом та наслідками) тобто окрема норма, акт або проект акту в цілому не впливають на поділ за ознакою статі, не призводить до дискримінації за ознакою статі та здійснює однаковий вплив як на чоловіків, так і на жінок (наприклад застосовуються такі терміни, як «особи», «громадяни» без вказівки на певну стать); 2) **дискримінаційним** тобто окрема норма, акт або проект акту в цілому містять в собі відмінність, винятки або переваги по відношенню до осіб певної статі, які спрямовані на послаблення або невизнання прав людини та основних свобод в політичній, економічній, соціальній, культурній та інших сферах суспільних відносин; 3) **гендерно-дисбалансованим на користь певної статі**, тобто таким, що надає переваги чи безпосередньо обмежує права жінки чи чоловіка чи створює необґрунтовані перешкоди у реалізації таких прав, а так само пе-

редбачає неспівмірні міри відповідальності за однакові правопорушення; 4) **таким, що не передбачає рівні можливості для обох статей**, тобто окрема норма, акт або проект акту в цілому хоча і надають однакові права, особам незалежно від їх статі, однак на практиці їх застосування призведе до того, що певна стаття буде знаходитися в дискримінаційному положенні, оскільки норма або акт при реалізації не нададуть рівних можливостей чоловікам і жінкам [10].

Так, за 2018 рік Міністерством юстиції України було складено висновки гендерно-правової експертизи до таких Законів України: «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» від 06.10.2005 № 2961-IV, «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22.06.2012 № 5026-VI, «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 № 3808-XII, «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15.09.1999 № 1045-XIV, «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06.04.2000 № 1645-III, «Про Вищу раду правосуддя» від 21.12.2016 № 1798-VIII, «Про прожитковий мінімум» від 15.07.1999 № 966-XIV, «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21.09.1999 № 1068-XIV, «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI [11].

Як зразок пропозиції щодо внесення змін у законодавство, наведемо такий висновок Міністерства юстиції України. От-як, відповідно до Висновку гендерно-правової експертизи Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (у редакції Закону України від 28 грудня 2014 р.) положення частини другої статті 25 За-

кону є **гендерно дисбалансованим** за змістом та наслідками, що обґрунтовується таким. Частиною другою статті 25 Закону передбачено, що *допомога по вагітності та пологах виплачується застрахованій особі, яка усиновила дитину протягом двох місяців з дня її народження, зазначеного у свідоцтві про народження, за період з дня усиновлення і до закінчення 56 календарних днів (70 календарних днів у разі одночасного усиновлення двох і більше дітей, 90 календарних днів – для жінок, віднесених до 1–4 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи).*

Тобто вказане положення Закону передбачає виплату допомоги по вагітності та пологах застрахованій особі (як жінці, так і чоловіку), яка усиновила дитину (дітей) протягом двох місяців з дня її народження, зазначеного у свідоцтві про народження, та строки виплати такої допомоги. Разом з тим частина друга статті 25 Закону містить положення, що є гендерно дисбалансованим у частині збільшеного строку виплати вказаного виду допомоги за період з дня усиновлення і до закінчення 90 календарних днів для застрахованих осіб саме з числа жінок, віднесених до 1–4 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. У зв'язку з цим вважаємо, що вказана частина друга статті 25 Закону потребує внесення відповідних змін з метою передбачення виплати допомоги по вагітності та пологах з дня усиновлення і до закінчення 90 календарних днів – *для осіб*, віднесених до 1–4 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи [12].

До того ж, на нашу думку, положення п. 19 ст. 10-1 Закону України

«Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 № 2011-XII є гендерно-дисбалансованим. Оскільки визначено, що особливий період надання військовослужбовцям (крім військовослужбовців-жінок) відпусток для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі якщо дитина потребує домашнього догляду, - тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку, а також відпусток у зв'язку з хворобою або для лікування після тяжкого поранення за висновком (постановою) військово-лікарської комісії *припиняється*. В цьому випадку, необґрунтовано обмежується право чоловіка на такий вид відпусток, адже Законом України «Кодекс законів про працю України» від 10.12.1971 № 322-VIII визначено, що відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку може бути використана повністю або

частинами також батьком дитини. Тому, цю норму варто виключити, як таку, що обмежує права чоловіка.

Висновки. Такий механізм досягнення гендерної рівності, розширення прав та можливостей жінок і дівчат як гендерно-правова експертиза актів законодавства та проектів нормативно-правових актів повною мірою охоплює процес удосконалення законодавства України. Проведення даного виду експертизи позитивно впливає на створення якісного, сучасного законодавства, яке відповідає міжнародним стандартам дотримання прав людини і громадянина. Проте виникає питання щодо достатності обсягів такої експертизи вже існуючих законодавчих актів, яка проводиться щодо близько десяти актів законодавства на рік та створення відповідного органу, в компетенцію якого входило б проведення правових експертиз всіх видів, в тому числі гендерно-правової.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. UNESCO, Measuring Gender Equality in Science and Engineering: the SAGA Toolkit, SAGA Working Paper 2, Paris, 2017. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002597/259766e.pdf>.
2. Словник іншомовних слів. За ред. члена-кореспондента АН УРСР О.С. Мельничука. Київ: Головна редакція УРЕ, 1977. 776 с.
3. Рибікова Г.В. Правова експертиза нормативно-правових актів в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 230 с.
4. Куавтанова Ю.І. Нормативно-правові акти Кабінету міністрів України: загальнотеоретична характеристика: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2018. 285 с.
5. Кулик Р.Р. Суть і об'єктивна необхідність виникнення експертизи. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 95-99.
6. Юрчишин В.Д. Поняття та основні ознаки правової експертизи проектів НПА. *Держава і право*. Київ, 2011. № 51. С. 57-63.
7. Рибікова Г.В. Мета та завдання правової експертизи нормативно-правових актів. URL: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/19359>.
8. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 52. ст.561.
9. Питання проведення гендерно-правової експертизи: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2018 р. № 997. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pitannya-provedennya-genderno-pravovoyi-ekspertizi>.
10. Про затвердження Методичних рекомендацій з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів, визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства юстиції України від 12 травня 2006 року № 42/5:

затв. наказом Міністерства юстиції України від 27.11.2018 р. № 3719/5. URL: <https://minjust.gov.ua/m/pravovi-zasadi-provedennya-genderno-pravovoi-ekspertizi>.

11. Висновки за результатами проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства за 2018 рік. URL: https://minjust.gov.ua/gender_2018.

12. Висновок гендерно-правової експертизи Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (у редакції Закону України від 28 грудня 2014 р. №77-VIII). URL: https://minjust.gov.ua/gender_2017.

13. Камінська Н.В., Романова Н.В. Реалізація політики гендерної рівності ООН в секторі безпеки і оборони України. *Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України* Матеріали міжнар. науково-практ. конфер., 30 листопада 2018 р. URL: <http://www.indo.knu.ua/index.php/ua/>

14. Камінська Н., Романова Н. Діяльність Організації з безпеки і співробітництва в Європі у сфері гендерної рівності *Правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України: досягнення та перспективи*: матеріали II науково-практ. конференції (Львів, 23 листопада 2018 року). Львів: ННІПІ НУ «Львівська Політехніка», 2018. С. 144-147.

Романова Н.

Гендерно-правовая экспертиза как составляющая механизма обеспечения гендерного равенства.

Аннотация. В статье проанализировано понятие правовой экспертизы как общеправового механизма, способствующего соблюдению базовых принципов — права, как гуманность, верховенство права, справедливость, законность. Это юридическое основание для реализации и охраны прав человека, в частности, путем принятия нормативно-правового акта, что в свою очередь создает соответствующие права и обязанности. Такой вид экспертизы включает законодательно закрепленную гендерно-правовую экспертизу актов законодательства и проектов нормативно-правовых актов, которая является одним из юридических механизмов обеспечения достижения гендерного равенства, расширения прав и возможностей женщин и девушек.

Определено состояние нормативно-правового регулирования проведения гендерно-правовой экспертизы, круг субъектов, уполномоченных осуществлять такую деятельность, а также фактические объемы ее проведения. Исследован порядок, сроки и результаты проведения такой экспертизы, что отражаются в форме заключения, а также значение принципа обеспечения равных прав и возможностей женщин и мужчин. Приведена методика проведения гендерно-правовой экспертизы актов законодательства и проектов нормативно-правовых актов, что определяет соответствие акта, подлежащего экспертизе, действующему законодательству. Раскрыта ее значимость на современном этапе развития законодательного процесса в Украине, что заключается в создании качественного законодательства в целом и приведении его в соответствие с политическим направлением государства. Указаны примеры уже проведенных гендерно-правовых экспертиз, касающихся гендерной тематики, предложенные собственные поправки в законодательство.

Ключевые слова: экспертиза, правовая экспертиза, гендерно-правовая экспертиза нормативно-правовые акты, законопроекты, выводы гендерно-правовой экспертизы.

N. Romanova

Gender and legal expertise as a component of the mechanism for achieving gender equality.

Summary. In the article analyzed the concept of expertise as a general legal mechanism that promotes the observance of the basic principles of law, such as humanity, the rule of law, justice, legality. Reviewed the legal expertise, as a legal basis for the implementation and protection of human rights, in particular, through the adoption of a legal act, which in turn creates corresponding rights and obligations. This type of expertise includes legislatively established gender and legal expertise of legislative acts and draft legal acts, which is one of the legal mechanisms to ensure the achievement of gender equality and the empowerment of women and girls.

Determine the status of legal regulation of gender-legal expertise, persons authorized to carry out such activities, as well as the actual amount of its holding. The procedure, terms and results of such expertise, which are reflected in the form of the conclusion, as well as the significance of the principle of ensuring equal rights and opportunities for women and men, are investigated. A methodology for conducting gender-legal expertise of legislative acts and draft legal acts is given, which determines the ownership of the act to be examined by the current legislation. A methodology for carrying out gender-legal expertise of legislative acts and draft legal acts is given, which determines the conformity of the act subject to expertise with current legislation. According to this methodology, it is assessed whether there is a legislative act (draft legal act) as a whole or in a particular part of a gender-neutral, discriminatory, gender-disbalanced in favor of a particular sex or that does not provide equal opportunities for both sexes.

Revealed its importance at the present stage of development of the legislative process in Ukraine, which is to create quality legislation in general and bring it into line with the political direction of the state. There are presented examples of already conducted gender-legal expertise, related to gender issues and suggested own amendments to the legislation.

Keywords: expertise, legal expertise, gender and legal expertise, normative legal acts, draft laws, conclusions of gender legal expertise.

